

Heilbrigðisráðuneytið
postur@hrn.is

Kópavogi, 19. apríl 2021

Hinn 9 apríl sl. birtust á www.samradsgatt.is drög að (5.) breytingu á reglugerð nr. 1255/2018 um endurgreiðslu kostnaðar vegna þjónustu sjálfstætt starfandi sérgreinalækna sem starfa án samnings við Sjúkratryggingar Íslands (SÍ).

Stjórn Læknafélags Íslands (LÍ) hefur farið yfir reglugerðardrögin, mótmælir þeim harðlega og kemur á framfæri eftirfarandi athugasemdum vegna þeirra:

1. Lög um sjúkratryggingar nr. 112/2008 tryggja sjúkratryggðum nánar tilgreinda heilbrigðisþjónustu. Samkvæmt 39. gr. laganna er það SÍ sem á að semja við þjónustuveitendur um þá heilbrigðisþjónustu sem sjúkratryggingar ná til. LÍ lýsir miklum áhyggjum yfir þeirri staðreynd að SÍ hefur ekki á þriðja ár samið við sérgreinalækna um þjónustu þeirra við sjúkratryggða en þjónusta sérgreinalækna er meðal þeirrar heilbrigðisþjónustu sem sjúkratryggingar ná til, sbr. 19. gr. laganna.
2. Samningsleysi við veitendur heilbrigðisþjónustu hvorki getur né má leiða til þess að sjúkratryggðir verði sviptir lögvörðum sjúkratryggingum sínum samkvæmt lögum um sjúkratryggingar. Þess vegna eru í 38. gr. laganna fyrirmæli um að undir þeim kringumstæðum skuli SÍ samkvæmt gjaldskrá endurgreiða sjúkratryggðum útlagðan kostnað vegna heilbrigðisþjónustunnar. Ráðherra setur reglugerð um nánari framkvæmd, m.a. um tímalengd heimildarinnar og önnur skilyrði fyrir endurgreiðslu. Lögskýringagögn gefa ekki leiðbeiningar um hvers konar skilyrði ráðherra má setja. LÍ telur útilokað annað en að útgangspunkturinn hljóti ætíð að vera að skilyrðin séu lögmæt, tengist þjónustunni og snúi að hinum sjúkratryggða en ekki þjónustuveitanda.
3. Heilbrigðisráðherra setti 21. desember 2018 reglugerð nr. 1255/2018 um endurgreiðslu kostnaðar vegna þjónustu sjálfstætt starfandi sérgreinalækna sem starfa án samnings við Sjúkratryggingar Íslands. Reglugerð hefur verið í gildi síðan og verið framlengd fjórum sinnum, síðast til 30. apríl 2021.
4. Í reglugerð nr. 1255/2018 setur ráðherra það skilyrði fyrir þátttöku í kostnaði sjúkratryggðra vegna þjónustu sérgreinalækna að lækarnir innheimti hlutdeild sjúkratryggðra hjá SÍ. LÍ telur þetta skilyrði ganga gegn skýrum fyrirmælum 38. gr. laganna um að SÍ samkvæmt gjaldskrá endurgreiði sjúkratryggðum útlagðan kostnað. Í þessu felst að ekkert er því til fyrirstöðu að sérfræðilæknar sem SÍ hafa ekki samið við setji sér sínar eigin gjaldskrár og innheimti gjöld hjá sjúkratryggðum samkvæmt þeim. Sjúkratryggingar ákveða síðan að hvaða marki þær endurgreiða sjúkratryggðum vegna þjónustu sérgreinalæknanna. Sjúkratryggðir eiga þó alltaf rétt á einhverri endurgreiðslu samkvæmt 38. gr. laganna, ella væru þeir sviptir sjúkratryggingarétti sínum gagnvart þjónustu sérgreinalækna.
5. Í sömu reglugerð setti ráðherra einnig ákvæði um eftirlit með starfsemi sérgreinalækna sem veita sjúkratryggðum þjónustu sem endurgreitt er fyrir samkvæmt gjaldskrá. Á þeim tíma

skorti lagastoð í lög um sjúkratryggingar fyrir því að SÍ gætu haft eftirlit með starfsemi þjónustuveitenda sem ekki var samningssamband við. Eftirlit var samkvæmt þágildandi lagaákvæði bundið við þjónustuveitendur sem gert höfðu samning við SÍ. Lagastoðin fyrir þessu eftirliti var fyrst sett með lögum nr. 92/2020 um breytingu á lögum nr. 112/2008, sem gengu í gildi 22. júlí 2020.

6. Að þessu leyti var reglugerð nr. 1255/2018 í tveimur veigamiklum atriðum í andstöðu við lögmætisreglu stjórnsluréttarins. Bætt hefur verið úr lagastoð fyrir eftirlitinu en fyrirkomulag greiðsluþátttöku SÍ er enn ekki í samræmi við 38. gr. laganna og stenst ekki lögin um sjúkratryggingar að mati LÍ.
7. Í samráðsgáttinni eru nú eins og fyrr er rakið drög að (5.) breytingu á reglugerð nr. 1255/2018. Óbreytt eru fyrirmælin um það að sérgreinalæknar eiga að innheimta fyrir sjúklinga hjá SÍ þó fyrirkomulagið sé andstætt lögum. Til viðbótar ætlar ráðherra að setja þrjú ný skilyrði fyrir því að SÍ greiði vegna þjónustu sjúkratryggðra hjá sérgreinalæknum:
 - a. Sjúkratryggðir munu ekki njóta lögvarins réttar til þjónustu sérgreinalækna ef sérgreinalæknarnir innheimta eða taka önnur gjöld af sjúkratryggðum en kveðið er á um í gjaldskrá SÍ. SÍ hafa ekki hækkað gjaldskrá vegna þjónustu sérgreinalækna frá 1. janúar 2020. Launavísitalan hækkaði um liðlega 10% frá 1. janúar 2020 til 1. janúar 2021. Þessar hækkningar launa starfsmanna sinna hafa sérgreinalæknar ekki fengið bættu í gjaldskránni. Þess vegna hafa þeir séð sig knúna til að bæta hóflegu komugjaldi á komur sjúkratryggðra. Hvergi er í lögum bannað að sérgreinalæknar setji sér sína eigin gjaldskrá í samningsleysi. Gjaldskrá SÍ snýr fyrst og fremst að endurgreiðslunni til sjúkratryggðra. Hún hvorki á né má stýra því hvað sérgreinalæknar innheimta fyrir þjónustu sína þegar SÍ hafa ekki samið við þá um þjónustu þeirra við sjúkratryggða.
 - b. Sjúkratryggðir munu ekki njóta lögvarins réttar til þjónustu sérgreinalækna nema sérgreinalæknar skili upplýsingum í samskiptaskrá sjálfstætt starfandi sérfræðinga skv. 2. mgr. 8. gr. laga um landlækni og lýðheilsu. Engin lagastoð er fyrir því að tengja sjúkratryggingarétt sjúklinga við þessi upplýsingaskil og gera sjúkratryggða þannig ábyrga fyrir einhverju sem þeim er útilokað að hafa áhrif á. Um árabíl hefur verið ágreiningur milli lækna og embættis landlæknis um skil þessara upplýsinga, sem sendar eru á persónugreinanlegu formi án samþykkis sjúklings. Persónuvernd sendi frá sér álit á síðasta ári um það að stofnunin teldi umfang þeirra upplýsinga sem embætti landlæknis krefst af sérgreinalæknum of mikið og mögulega stæðist slíkt umfang upplýsinga án samþykkis sjúklinga ekki nýja persónuverndarlöggjöf Evrópusambandsins.
 - c. Sjúkratryggðir munu ekki njóta lögvarins réttar til þjónustu sérgreinalækna nema sérgreinalæknar skili SÍ fyrir lok maí ár hvert endurskoðuðum ársreikningi ársins á undan. Engin lagastoð er fyrir þessum reikningsskilum til SÍ og því síður að láta sjúkratryggða þola afleiðingar þess að ólögmætum kröfum sé ekki sinnt.
8. LÍ telur ekki lagastoð fyrir þessum nýju skilyrðum sem heilbrigðisráðherra hyggst leggja á sérgreinalækna. En samt á að láta sjúkratryggða þola missi sjúkratrygginga, hlýði sérgreinalæknar ekki ólögmætum fyrirmælum ráðherra. Loks verður ekki betur séð en að öll þessi nýju skilyrði brjóti í bága við rétt sjúklinga til að velja sér heilbrigðisstarfsmann. Sá réttur er tryggður í 20. gr. laga um réttindi sjúklinga nr. 74/1997.

LÍ leggst eindregið gegn því að heilbrigðisráðherra staðfesti þessi reglugerðardrög um leið og heilbrigðisráðherra er eindregið hvött til að gefa SÍ fyrirmæli um það að ganga sem fyrst til

samninga við sérgreinalækna um þá þjónustu sem þeir veita sjúkratryggðum. Lí telur ábyrgðina á því að samningar hafa ekki náðst fyrst og fremst liggja hjá SÍ og heilbrigðisráðherra enda skyldan til að ná samningum við þjónustuveitendur hjá SÍ og ráðherra, engum öðrum.

Virðingarfyllst,
Fh. stjórnar Læknafélags Íslands

A handwritten signature in blue ink, reading "Reynir Arngrímsson". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Reynir Arngrímsson,
formaður.